

ЕМОТИВНІСТЬ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ВИРАЖЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

З давніх-давен емотивність була цікавим завданням для дослідження не тільки медикам, психологам чи психотерапевтам, але й сама людина часто задавалася питанням як саме з'являються ті чи інші емоції і як ними оперувати. Питання лінгвістики та емоцій також тісно між собою пов'язане, саме тому його вже досліджували багато різних науковців, серед яких: В. І. Шаховський, А. Вежбицька, Н. А. Красавський, Ф. Данеш, Дж. Лакофф та В. Г. Гак, однак не повністю розкрили ще й дотепер.

Емоційний стан нерідко пов'язують із фізичним станом здоров'я. Якщо людина почувається здоровою, є в хорошій формі, і біля неї немає жодних подразників, то найчастіше така особа буде виражати себе через позитивні емоції.

Емоційне самовираження має зв'язок з мовою, адже саме мова є неоднорідною структурою як знаковою системою, що складається з мовленнєвих явищ [1, с. 6]. Кожні емоції специфічно співставляються з певними вербальними та невербальними знаками, каталог яких формує семіотику людських емоцій. Крім того, емоції тісно пов'язані зі знаннями. Якщо у людини змінюється багаж знань, покращується її ерудиція, відповідно змінюються емоції з приводу різних ситуацій дійсності. Емоції мають властивість змінюватися протягом всього життя людини, змінюється вік – змінюється емотивний стан. Вони є одним із найточніших відображень мовного світу, але як стверджують вчені, вони є також і короткотривалими у своїй реальності. Емоції позначають людські переживання, відчуття та хвилювання [3].

Відомо, що людська поведінка регулюється здебільшого її внутрішніми переживаннями. Емоційне переживання людини – це різностороннє та складне явище. Складність вираження емотивності пов'язана із суб'єктивним психологічним станом мовця чи героя, а також з чималою кількістю мовних засобів, які використовуються для вербалізації внутрішнього стану людини [4, с.2]. Художня література має змогу показати і відтворити емоційну сферу людини за допомогою слів і тексту. Вона може чітко зобразити переживання героя щодо певної події, наприклад, виграшу у лотереї або перемоги у конкурсі, під час переживання якого будуть виключно позитивні емоції (радість, захоплення, вдячність тощо). Художня література описує також і негативні емоції, наприклад, коли трапляється сутичка між героями, то виникають часто такі емоції як гнів, сум, злість, розлючення тощо. Позитивні емоції виникають, коли плани між собою узгоджені, та немає ніяких непередбачуваних обставин. Негативні емоції, з'являються тоді, коли плани не є узгодженими, і, як наслідок, з'являються форс мажори.

Для передачі всіх цих почуттів автори художніх прозових творів вдаються до різноманітних методів, аби читач в подальшому міг з легкістю уявити прочитаний текст і, звичайно, щоб читач отримав насолоду від процесу читання роману або повісті. Таким чином, ми розуміємо, що вербальні засоби вираження емоцій можуть реалізуватися засобами різних мовних рівнів.

Фонетичний рівень передбачає виявлення емоцій за допомогою інтонації, темпу, тембру, наголосів, пауз, зміни фонетичної форми слова тощо:

- Ding-dong, tick-tock, money-shmaney.*
- So, where is your daddy, sweety-kitty?* [6, с. 35]

На синтаксичному рівні для вираження емоцій застосовуються окличні, питальні та інвертовані речення, вигуки, вставні конструкції:

- I can't believe that!*
- Are you kidding?*

Графічний рівень теж передає емотивність, наприклад за допомогою великих літер, збільшення букв у слові або розірваних слів:

- HE MADE IT! He maaaaa-deee iitttt!*
- Muuuuuum! COME HERE, PLEASE!*

На морфологічному рівні емоційність найлегше простежити за допомогою суфіксів, таких як: **-ish**, **-ard**, **-eer**, які застосовуються у словах, що мають негативне забарвлення та суфіксів **-ful**, **-ic**, **-ive** [5], що використовують для опису позитивних емоцій:

- *Childish, coward, profiteer;*
- *Beautiful, heroic, creative.*

Таким чином, ми можемо сказати, що для передачі емоційності, чи експресивності на письмі, автори художніх творів можуть вдаватися до всіх можливих варіантів лише для того, щоб в подальшому читач розумів і міг собі уявити прочитану ситуацію.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вансяцкая Е. А. Роль невербальных и вербальных компонентов коммуникации в текстах, отражающих эмоциональные реакции человека, и их соотношение (на материале английского языка). Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Иваново, 1999. 302 с.
2. Глушак Н. Особливості відтворення емотивності в романі «Таємний сад» Ф. Г. Бернетт. Актуальні питання гуманітарних наук. 2014. № 10. С. 100-104.
3. Засоби вираження емотивності, емоційності та експресивності в англійській мові. URL: <https://inyaz.bobrodobro.ru/2882>
4. Шаховский В. И. Эмоции: долингвистика, лингвистика, лингвокультурология. Москва, 2010. 128 с.
5. Adjectives: forms. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%B1%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/adj-ectives-forms>
6. Laura Moriarty The center of everything. New York, 2003. 291 с.

Яцюк Ольга

Науковий керівник – викл. Гоца Наталія

ЕМОТИВНО-ОЦІННА ЛЕКСИКА В РОМАНІ Ф. БЕРНЕТТ «ТАЄМНИЧИЙ САД»

Емоції вважаються значущим аспектом пізнання світу в житті кожної людини, активізуючи процес осмислення навколишнього середовища, формування відношення до тих чи інших предметів та явищ, а також надання їм певної об'єктивної оцінки – позитивної чи негативної. Оскільки емоції можливо висловити не лише невербальним, але й вербальним шляхом, «вони є універсальним інструментом характеристики світу за допомогою мовних засобів» [4, с. 25].

Дослідженням особливостей художнього тексту, вивченню його мовних та лінгвостилістичних особливостей присвячено багато наукових праць, зокрема роботи Л. Бабенко, М. Брандеса, В. Кухаренко та ін. Питання емотивно-оцінних особливостей текстів досліджували В. Лагунін, В. Шаховський, М. Шорт та ін. Однак, проблематика емотивно-оцінної складової англійськомовних художніх творів залишається недостатньо вивченою.

Особливостями художньої мови є лексичне багатство, розмаїтість синтаксичних конструкцій та емоційність, а також образність, яка забезпечує повноцінне сприймання читачами художньої літератури, що досягається тоді, коли у їхній свідомості постають змальовані автором картини, взаємозв'язаний ланцюг подій, образів, компонентів твору [1, с. 123]. Взаємодія емотивності з оцінкою на сучасному етапі розвитку мовознавства набуває дедалі більшого значення, оскільки на сьогоднішній день проблема їх сутності та ролі в мові залишається суперечливою та невирішеною. Саме тому універсальність таких мовних категорій, як оцінка і емотивність, властивих кожній мові в будь-який період часу, зумовлює **актуальність роботи**. Таким чином, **метою** статті є виокремлення та аналіз емотивно-оцінної лексики у романі Ф. Бернетт «Таємничий сад». Поставленою в дослідженні метою передбачено виконання наступних **завдань**: 1) тлумачення понять оцінної та емотивної лексики крізь призму сучасних лінгвістичних розвідок; 2) виокремлення та аналіз особливостей використання емотивно-оцінних засобів у романі. **Предметом** дослідження виступає функціонування емотивно-оцінної складової в англійськомовному художньому творі. **Об'єктом** – емотивно-оцінна лексика у романі Ф. Бернетт «Таємничий сад».